

Telegraful Român.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipogr. arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției »Telegraful Român«, str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrișori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Refugiații.

Sibiu, 23 Aprilie n.

De câteori nu s'a întâmplat și nu se întâmplă încă în viața de toate zilele, că omul primește la casa sa oaspeți plăcuți și iubiți, împărtaşindu-i de toată dragostea și de toată ospitalitatea pe care li-o poate oferi. Dela o vreme însă, abusându-se prea mult de ospitalitatea oferită, oaspeții încep să devină supărăcioși pentru stăpânul casei, care ar vrea să-și vadă odată de afacerile sale în mod neconturbat de alții. Mai ales devin însă neplăcuți și chiar odioși acei oaspeți, cari dela o vreme nu se mai mulțumesc numai cu exploatarea largei ospitalități, oferită în casa care nu e a lor, ci încep să critice, când întocmirile, când obiceiurile din casă, iar în cele din urmă încep să și poruncească, cum are să se facă și ce are să se facă în casa care nu e a lor și în care ei nu sunt decât oaspeți. Asifel de oaspeți îți vine apoi să-i iai de guler și să-i dai pe ușă afară.

Ni se pare, că în situația aceasta se află aceia dintre ai noștri, cari după izbucnirea războiului au aflat de bine a-și lua ramas bun dela patria lor de până aci și a se refugia în vecinatul regat român, unde au fost primiți cu brațele deschise, oferindu-li-se cea mai largă ospitalitate. Ei însă nu s'au mulțumit cu atâta; ci după ce s'au încălzit puțin, au început să critice întocmirile din țară, politica din țară, și apoi să ceară și să pretindă chiar, că noua lor patrie, România, ce are să facă și cum are să-și întocmească politica internă și externă, pentruca din războiul actual să iasă mărită cu — *Ardealul!*

Sună cam ciudat, dar e adevărat, că în România tocmai aceia reclamă mai cu îndârjire luarea Ardealului din partea României, cari au fost destul de fricoși și s'au grăbit a-l părăsi înainte de a se fi ivit vreo primejdie pentru ei. Acum, când se simțesc la adăpost, dau apoi pe eroii, pe curajoșii!. N'a fost însă atâta bărbăție în ei, ca să fi rămas acasă, unde aveau să apere, dacă nu alta, mormintele moșilor și părinților lor, dar mai ales aveau să apere *cinstea* înaintașilor, cari și în numele lor au pus jurământ solemn, în fața lumii și în fața lui Dumnezeu, la anul 1848, pe câmpul libertății din Blaj, că vor fi pururea credincioși, — ei și urmașii lor, — *tronului, patriei și neamului!*

E numai firesc deci, că după ce în noua lor casă nu vreau să se mai simțască și să se mai considere de oaspeți, ci de stăpâni cari dispun: pentru adevărata stăpânire ai casei ei au devenit neplăcuți, ba chiar odioși, și e numai firesc, că mai una, mai alta dintre gazetele din regatul român își exprimă fără rezerve nemulțumirea pentru purtarea acestor musafiri cu puțină considerație față de ceice i-au primit cu dragoste frățască în casa lor. Li-a dat întâi domnul *Iorga* că-

teva sfaturi prietenești, că cum au să se poarte în patria nouă, iar acum găsim în o gazetă mare din București următoarele vorbe aspre, scrise la adresa refugiaților ardeleni, deveniți oaspeți neplăcuți în România:

«In ceasurile grele prin cari fără îndoială trec acum Românii din Ardeal, intelectualii lor au găsit cu cale să treacă încetșor munții și în liniștea și în confortul din București se sbârănă ciudatul lor patriotism. Azi mai mult ca ori când frații de peste munți au nevoie de luminile și îmbărbătarea celor cari știu prin graiu și scris a înrăuri suflătele. A rămânea însă în aceste timpuri în Ardeal lângă frații «oropsiți» însemna a trece prin oarecari primejdii; și nu patrioții, rășboinicii ardeleni refugiați sunt dintre aceia, ce nu se tem de riscuri și sacrificii. E mai bine, mai sigur, aici, pe calea Victoriei, cu cocarda la butonieră. Și în vremea aceasta flăcăii ardeleni, cari nu fac poezii și nu perorează, suflăte curate, cinstite și curajoase, își făuresc în tranșee dreptul la o viață mai liberă....»

Mai ales scriitorii și cărturarii ardeleni au desertat dela posturile lor. Adevăratul patriotism era acolo, lângă frații cari au nevoie de sprijin și îmbărbătare. Iar dacă rămânând alături de dâșii, mulți ar fi trebuit să iee arma împotriva unui dușman comun tuturor Românilor de pretutindeni, intelectualii ardeleni prin fapte vitejești ar fi câștigat pentru frații de dincolo recunoștința ocârmuitorilor și dreptul la noi și largi libertăți. Acest patriotism folosea mai mult celor de dincolo decât parada gălăgioasă și ipocrită, întreprinsă aici de către intelectualii ardeleni. Patriotismul sgomotos al acestor desertori nu folosește la nimic; dimpotrivă».

Cum am spus, vorbele sunt aspre, foarte aspre, și aceea ce ne doare este, că ele sună la adresa tuturor refugiaților noștri, deși nu toți le merită, pentruca nu toți cad în aceeași categorie. Dar întâi de toate vrem să constatăm, că nu toți intelectualii, nu toți scriitorii și cărturarii români dela noi, și nici măcar o mare parte din ei, s'au refugiat în România, cum reiese din cele reproduse mai sus, ci numărul celor trecuți în regatul român e mic de tot, aproape disparent față de întreaga inteligență română, remasă acasă, ca să-și îplinească datorințele față de tron, patrie și neam.

Intregul, totalitatea, e aici, acasă, ori prin tranșee, și caută, ca prin cât mai pronunțată manifestare a dinasticismului și a patriotismului, prin enormele jertfe pe cari le aduce, — în bani și în vieți omenști, — prin extraordinara vitejie a celor patrusute de mii de soldați români trimiși pe câmpul de război, se croiașcă un viitor mai bun și mai fericit pe seama poporului român din patria aceasta. Noi cei mulți, milioanele, am crezut că așa e bine, pentruca apărându-ne patria, apărăm aceea ce e al nostru;

casă, masă, moșie, mormintele și cinstea părinților și a străbunilor noștri. Cei puțini înse, câteva crengi rupte din pomul mare și sănătos al neamului, cari n'aveau aici ce se apere, n'aveau deci nici ce se peardă, au aflat de bine a se subtrage dela datorințele lor față de patria, care mai înainte poatecă le era și lor scumpă, și a se refugia în România, unde apoi critică și batjocoresc, în plină libertate, pe cei de acolo și pe cei dela noi, pe unii pentruca nu pleacă imediat să iee Ardealul și pe alții pentruca sunt lași și nu fac — revoluție în Ardeal. Dar de ce n'au ramas acasă, pentruca se facă ei, vitejii, revoluția?!

Cum am spus însă, sunt puțini, foarte puțini acești refugiați, acești desertori, mari în gură și mici la fapte. Și apoi și acești puțini, au se fie împărțiți în două categorii. Sunt între ei de aceia, cari cu adevărat din motive grave au trebuit se facă pasul pe care l'au făcut: oameni deștepți, muncitori și folositori neamului nostru, de cari ne pare rău că ne-am despărțit și că i-am pierdut. Ne place însă a crede, că învățați fiind să muncească, își vor fi croit ei vreun rost și în noua patrie și vor trăi și acolo din munca lor, fără a forma sarcină pentru alții și fără a fi supărăcioși pentru alții.

Sunt însă și de aceia, cari stâlpi de cafelele au fost la noi și stâlpi de cafelele vor fi și dincolo, oameni, cari au căutat să trăiască pe nemuncite la noi și cari au crezut că și mai pe nemuncite vor putea trăi dincolo, în aceste zile de tulbureală generală. Aceștia probabil că vor forma sarcină pentru alții și sigur că vor fi supărăcioși pentru alții. Dar credem, că și ei vor trece prin o școală bună în România și vor ajunge în cele din urmă la convingerea, că scopul omului nu e numai să trăiască, criticând munca altora, ci mai ales se muncească și se poarte lupte grele pentruca să trăiască. Căci viața e muncă și luptă. Și cum în România este încă teren de muncă pentru fiecare Român, care *știe* se muncească și *vrea* să muncească, vor căuta și ei se nu mai fie spre sarcina și spre supărarea altora. Căci punându-se pe muncă, pot se fie folositori, lor și societății din care fac acum parte; dar strigând mereu «*să luăm Ardealul!*», nu ne sunt nouă de folos și nu ne fac nouă nici un bine, ci din contră, ne îngreunează numai situația. Dar nu fac nici un bine nici țării, care le acoardă acum cea mai largă ospitalitate. Căci nu refugiații noștri au se facă «întregirea neamului», — atunci când va sosi plinirea vremii, — ci cei dela conducerea țării, cei cu răspundere în fața istoriei, cari știu foarte bine, nu numai că *ce vrea*, ci și că *ce poate*, ori mai ales, că *ce poate* se facă țara condusă de ei pentru a-și realiza idealurile pe cari le are! Și nici îmbunătățirea sortii noastre, nu ei, cei puțini și înțelepți, au să o facă, ci noi, cei mulți și mai mediocri, cari însă am fost și am ramas, și în bine și în rău, credincioși tronului și pa-

triei. Și nu prin o politică de-a «barda în lună», cum vreau ei, ci prin o politică cumpătată, înțeleaptă, corespunzătoare *realității*.

Condițiile succesului.

— Tineretului nostru. —

XXVI.

O obiecțiune și o părere.¹

Se vor afla de sigur anumiți oameni, simpli, cari vor califică ca ceva străin ideile dezvoltate în convorbirea precedentă. «Iată un autor — vor zice — și încă chiar un preot, care de bună seamă iubește curățenia credinței și știe, că aceasta nu se conservă mai sigur în nici o țară din lume ca în Spania. Și totuși dă sfat tinerilor doritori de afaceri cu șanse de succes, să meargă și să petreacă un timp scurt în străinătate. Nu vede el, că tinerii noștri astfel, vrând-nevrând, vor trebui să vină în atingere cu oameni de religii diferite și prin urmare vor fi expuși să li se întunece strălucirea credinței? Sau vor cădea cel puțin în păcatul așa de răspândit al *toleranței* religioase; iar întâlnind la celelalte confesiuni religioase, la protestanți, și în special la evrei, oameni cinstiți și buni, cel puțin la aparență, nu vor fi oare seduși să creadă, că *toate religiunile* sunt egal de bune pentru preamărirea lui Dumnezeu și ajungerea împărăției cerurilor?»...

Obiecțiunea aceasta nu ne surprinde; nu îi recunoaștem numai puterea, ci o și mai agravăm încă prin o nouă observare. Această observare în general nu o cunosc cei ce n'au călătorit în țări străine, mai cu seamă în centrul și în nordul Europei, și n'au văzut cu ochii proprii ruina, ce-i așteaptă acolo pe tinerii spanioli trimiși pentru studii în acele țări.

Nu primejdia credinței este singura de care se lovesc. Căzul acesta e mai rar. Cu totul altcum stau lucrurile în ce privește primejdia *moravurilor* străine, cari foarte adeseori îi împing la cele mai mari desordonări sensuale. Să ne explicăm.

E dureros să o spunem, dar adevărul e, că tinerii spanioli nu se bucură în străinătate de reputație bună! Nu pot fi socotiți de *religioși*, pentruca prea adeseori își neglija în mod deplorabil dătinile religioase. Sunt priviți ca *scandalagii*, pentruca străinii îi vad aruncându-se cu mai multa vehemență, decât tinerii altor țări, în nebuniile vieții desfrânate, în manifestațiunile cele mai exagerate și mai scârboase!

Și astfel, deoparte Spaniolii jeloși de curățenia credinței lor și temându-se, ca fiii lor să nu-i întunece strălucirea, pretind ca aceștia să nu meargă în străinătate. De altă parte, străinii jeloși de moralitatea publică, respectată în țara lor, reclamă, ca tinerii spanioli să nu meargă la ei, temându-se, ca să nu le aducă cu ei neorânduie și chiar corupția morală.

Ori cât sunt de jignitoare pentru patriotismul nostru, a trebuit să auzim multe istorii triste de felul acesta. Și de oarece nu ni s'au spus sub sigilul măturisirii, le-am putea cită în toate amănuntele, dacă ar fi de lipsă. Dar ajunge să spunem, spre rușinea noastră, că în colegiile religioase din Germania și din Belgia, și cred că și din Anglia, au fost cazuri, când tinerii spanioli au fost refuzați să fie primiți, numai pentruca erau Spanioli; se temeau, că se vor renoi vechile istorii, cari au făcut pe străini să fie cu *neîncredere* față de noi!

Dar este oare moralitatea noastră mai prejos decât a țârilor catolice și protestante împetriștate cu evrei? Este oare tineretul nostru în urma tempe amentului său mai puțin tare, ca cel de acolo, spre a rezistă ispitelor necurăteniei? Nicidecum. Lucrul

¹ Convorbirea aceasta, ca și cea precedentă, se adresează direct numai Spaniolilor. Dar și tineretul nostru poate afla în ea învățături prețioase.

stă altcum. Moravurile noastre, dezvoltarea și temperamentul tineretului nostru, nu se potrivesc cu moravurile și cu dezvoltarea morală a tineretului din acele țări. Și acei ce pleacă în străinătate fără nici o precauție, se află acolo în împrejurări anormale, cari natural contribuie, să le fie mai greu a se păzi de rău și a rămâne statornici în bine.

Tinerii noștri înainte de toate se desvoaltă cu mult mai repede decât Englezii și Germanii. Cincisprezece ani în Spania echivalează aproape în general cu nouăsprezece ori cu douăzeci ani ai tipului normal german, mai ales în ce privește dezvoltarea unor anumite pasiuni. Numărul cel mai mare al adolescenților germani de cincisprezece ani are încă acea timiditate naivă, care la noi la orașe se întâlnește abia la copiii de unsprezece ani.

Mai mult chiar, în urma temperamentului lor puțin prea rece, popoarele din nord au anumite datini, la aparență prea libere. Anumite lucruri, cari la noi ar fi primejdioase și din motivul acesta în relațiile sociale dinte oamenii onești sunt evitate, acolo se petrec nepedepsite, cel puțin așa se pare. Ajunge ca exemplu să cităm acel obicei englez bine cunoscut și bine primit: tinerii englezi de ambele sexe în noaptea Crăciunului se sărută vesel când se întâlnesc.

Să mai adăugăm, că atențiunea Spaniolilor, cari merg în aceste țări, e atrasă de părul de aur și de fețele rumene. Și e ușor de înțeles, că tinerii cari nu sunt mai răi ca străinii, dar împotriva cărora uneltesc deodată și precocitatea proprie, și impresia noutății, și libertatea moravurilor exotice, dau mai slabe dovezi despre sine, decât camarazii lor de rase diferite.

De aceea, tinerii cari pleacă în străinătate au trebuință să fie făcuți atenți cu insistență și de tot în particular asupra necesității și mijloacelor de a fugi de aceste primejdii. Aici nu ne vom scobori la amănunte, pentru că fiecare caz trebuie tratat în conformitate cu trebuințele individuale.

Vrem să spunem numai un singur lucru, anume, că o mare parte a acestor primejdii va fi înlăturată, dacă tinerii noștri vor pleca în străinătate cu *ideea fixă* să muncească pentru viitorul lor, iar nu ca să trăiască numai acolo câțiva ani într-o școală profesională ori la universitate; dacă se vor socoti numai *în trecere*, având grabă să învețe de ce au trebuință; dacă vor duce cu ei spiritul de economie, de care am vorbit în convorbirea de mai înainte, și preste tot o bază religioasă și morală solidă.

Tinărul, care inspirându-se de sfaturile noastre se va reține de la fumat, de la beutură, de la jocuri și de la plăceri, care va fi muncitor și cruțător, va scăpa ușor de primejdiile morale atât în patria sa, cât și în străinătate. Câtă vreme n'are deprinderi rele, n'are trebuință să meargă în străinătate, ca să-și peardă moralitatea. Nu este orașel, ori cât de mic ar fi, care să nu-i ofere și acasă destule prilejuri pentru tot felul de căderi!

În ce privește religiunea, desigur relațiile *lungi* și *intime* cu eterodocșii nu sunt totdeauna lipsite de primejdie, mai ales când aceștia duc o viață cinstită și laudabilă din punct de vedere moral. Dar primejdia aceasta nu este așa amenințătoare ca cea arătată mai înainte și poate fi remediată prin aceleași mijloace.

Protestanții, de cari am avea să ne temem mai mult, în general nu sunt stăpâ-

niți de spiritul prozelitismului. Un tinăr, care trăiește în mijlocul lor, dacă-și împlinește obligațiunile morale și religioase, ușor le va câștiga respectul, cu atât mai vartos, că ei cred, că atât protestanții, cât și ortodocșii sunt pe drumul cel bun ce duce la mântuire. Din această credință purcede toleranța lor religioasă, care în multe privințe este folositoare pentru străini. Din contră, dacă văd că un creștin nu e religios și nu împlinește îndatoririle religiei sale, îl disprețuiesc.

Preoții protestanți, fiind oameni cu familie, în țara lor au alte griji și năcazuri și nu le prea trece prin cap să fie *combatanți*, afară de cazul când sunt *misionari*.

Primejdia eterodoxiei, nu atât religioasă cât raționaliste, este de altfel cu mult mai mare pentru studenții, cari cercetează universitățile și școlile superioare străine. Aici aud ideile cele mai eronate, înfățișate în haina grațioasă a erudiției și acreditate de *mari nume* științifice. Ar fi aproape o minune, dacă un tinăr și-ar păstra credința întreagă, dacă nu e pe temelie destul de tare, după ce a petrecut trei ori patru ani la universitatea din Berlin ori dintr'alt loc.

Noi nu vorbim aici de *studiile științifice* făcute în străinătate, nu credem, că aceste ar fi profitabile și pentru alții, decât pentru bărbății formați și maturi. E vorba numai de o scurtă petrecere în țările unde înfloresc anumite ramuri ale industriei și comerțului, cu scopul de a învăța acolo proceduri nouă ori cel puțin de a se iniția în progresul lor. Și așa ceva fără îndoială e incomparabil mai puțin primejdios atât pentru credință, cât și pentru moravuri.

Dar fiindcă am pus chestiunea în desbatere, nu vom lăsa-o fără a scoate la iveală o altă considerație, care nu trebuie perdută din vedere. Vrem să spunem ceva despre *apărarea națională* în contra invaziei confesiunilor religioase eterodoxe.

Nu cunoaștem nici un caz, ca un tinăr spaniol să se fi făcut protestant spre a putea merge în străinătate, ca să învețe fabricarea șampaniei ori a produselor chimice. Dimpotrivă e lucru în general cunoscut, că mișcile comunități protestante cari se află pe pământul nostru, în partea cea mai mare sunt alcătuite din industriești străini, veniți ca să ne vândă produsele lor ori să exerciteze industriile cari nu le avem. Și răul e, că odată cu acești industriești, cari n'ar avea ce căuta la noi, dacă tinerii noștri s'ar fi dus mai înainte să învețe aceste meserii, zic, răul e, că cu această mână de industriești cari alcătuiesc *trupa*, vine și un preot, de obicei celibat, și formează la noi o *capelă*. Și acesta e un scandal pentru pământul nostru spaniol cucerit cu atâtea lupte pentru credința catolică.

În toate războaiele, cel mai bun mijloc de apărare este să iei ofensivă!

Războiul.

În Carpați Rușii și-au sistat atacurile. Ceeace înseamnă, că se simțesc slabi pentru a le reînoi. Inseși foile lor recunosc, că trupele rusești au trebuință de o nouă grupare, iar până se va face această nouă grupare, e liniște în Carpați. Știm însă, că noua grupare înseamnă, nici mai

mult nici mai puțin, decât atâtea, că cel ce o face, *e slabit*. Trupele noastre au poziții admirabile în Carpați și această împrejurare a adus cu sine, că în zilele din urmă, în ciocnirile întâmplare, Rușii au avut iarăși multe mii de morți și de răniți și peste trei mii de Ruși nevulnerați au ajuns în captivitate la noi. Incercările Rușilor de a ne sparge frontul au dat deci greș și de astădată și împrejurarea aceasta e explicată din partea presei rusești astfel, că Rușii nici nu au avut intențiunea ca să invadeze în Ungaria. Da, da! Pentru că sunt — acri strugurii. Atacurile desperate ale Francezilor asemenea au fost toate respinse din partea bravei armate germane, cu mari pierderi pentru trupele franceze, și astfel și în Franța și Belgia situația e favorabilă puterilor centrale. Ziarele franceze și engleze continuă a afirma, că în Carpați Rușii au avut pierderi evaluate la 500.000 morți și răniți. Bineînțeles, în toate cele trei ofensive încercate. Pe celelalte fronturi nu e schimbare.

O hotărâre însemnată.

Reproducem după „Drapelul” din Lugoj o însemnată hotărâre a ministrului nostru de culte și instrucțiune publică, adusă într'un caz concret, din care rezultă, că *averea bisericii și venitele ei sunt scutite de execuție pentru competențele învățătoresce restante. Hotărârea sună astfel:*

Comisiunea administrativă în decisiul sen adus cu datul de 13 August 1913 Nr. 1764 a aprobat dispoziția făcută de protopretorul cercului Găluș sub Nr. 926/1913 în obiectul încasării competențelor restante de 1200 cor. a învățătorului I. P. din F. cu acel adaus, că a rânduit execuție în favorul lui I. P. până la 1200 cor. asupra imobilelor comunei bisericesti din F. ca susținătoare de școală, și acest deciu al comisiunii administrative în recursul Domnului Mitropolit de Alba-Iulia de sub Nr. 6966 în decisiul său de datul 14 Ianuarie a. c. Nr. 2809 l-a modificat astfel, că execuția spre acoperirea competențelor învățătoresce din chestie s'a săvârșit numai asupra dreptului de uzufruct, respective asupra venitelor comunei bisericesti susținătoare de școală. Acest deciu din urmă al comisiunii administrative pe baza recursului făcut de Domnul Mitropolit gr. cat. al Albei-Iuliei, luându-l la supraviziere, îl schimbă astfel, că preterând ducerea execuției reale asupra imobilelor bisericesti sau a uzufructului și venitelor acestora, competența învățătorescă restantă din chestie este a se efectua prin protopretorul cercului asupra credincioșilor comunei bisericesti din F. în proporțiune cu florinul de dare, și în caz de lipsă este a se scoate prin execuție. Execuția reală trebuie preterată dela comuna bisericască, pentru că restanțele de salare învățătoresce în linia primă însărcinează pe credincioșii comunei bisericesti, și dacă comuna bisericască nu împlinește datorința sa de a plăti, suma din chestie este de a se scoate de pe credincioși după modalitatea dării publice.

Despre aceasta pe largă rederivarea acelușor de lângă raportul de sub Nr-ul

1587/1914 încunostiințez pe spectata comisiune spre știre și ulterioară urmare.

Budapesta, la 18 Decembrie 1914.

Iankovich m. p.
consilier min. de secție.

Din dieta țării.

Luni s'a întrunit în Budapesta dieta țării noastre în sesiune nouă de războiu (a a doua), care promise a fi de durată mai lungă decât cea primă, în urma numeroaselor și importante proiecte de lege cari i-au fost prezentate spre votare.

Sedința de Luni a fost numai o sesiune scurtă formală și totuși s'a arătat mare interes față de ea. S-au prezentat foarte mulți deputați la ea. Cei veniți de pe câmpul de războiu erau îmbrăcați în un forme militare, cu puțină escentuni. În suși prezidentul dietei, domnul Beöhy Pál, a venit de pe câmpul de războiu, ca se conducă sesiunea aceasta a dietei; s'a prezentat însă în dietă în haine civile, nu în uniformă.

Sedința s'a deschis la orele 10 și jumătate. Se citește mai întâi rescriptul regal prin care e convocată dieta în sesiunea actuală. Prezidentul, Beöhy Pál, salută apoi pe cei prezenți și face un raport amănunțit despre izbucnirea și decurgerea războiului în cea nouă luni decând durează, laudă vitejia estordinară a trupelor noastre, cari săvârșesc lucruri supraomenești, admirate de lumea întreagă, și propune ca dieta să-și exprime admirația și recunoștința față de eroismul trupelor noastre, să-și exprime regretele pentru cei căzuți pe câmpul de luptă, și acestea să le aducă la cunoștința comandantului suprem al armatei, a Arhiducelui Frideric, prin o telegramă.

Propunerea se primește cu unanimitate și mareșalului campestu, Arhiducelui Frideric, i se trimite la cartierul general telegrama următoare:

„Camera urgară, întrunită în aceste zile extraordinare pentru a se consulta, exprimându-și credința și devotamentul față de persoana Regelui nostru, supremul belic, și exprimă cu înușfietre admirația și neclătită încredere față de vitejii soldați din eroica armată a monarhiei, ale căror lupte cu un adversar puternic, purtate pe un timp din cele mai vitrege și pe terenurile cele mai grele, cu un eroism supraomeneș, fac să sperăm cu siguranță ajungerea păcii binefăcătoare, scopul final al fiecărui războiu. Conform hotărârei dietei, fie-mi permis a ruga pe Alteța Voastră, ca sentimentele acestea și încrederea aceasta a dietei se binevoită a o comunica în mod corespunzător trupelor combatante. Beöhy Pál, prezidentul camerei.”

Prezidentul a făcut în urmă comunicare despre cele întâmplate în cursul vremii, dela ultima sesiune încoace, despre deputații decorați și avansați, despre cei ajunși în captivitate, despre cei morți și la orele 11 a închis sedința, anunțând cea proxima pe Marti, ziua următoare, la orele zece.

În sedința de Marti prezidentul a prezentat răspunsul Arhiducelui Frideric, comandantului armatei, trimis la telegrama dietei. Sună astfel:

„Am primit cu adâncă emoție și mândrie manifestarea patriotică a dietei ungare adresată armatei în războiu, telegrama pătrunsă de înușfietre și turnată în cuvinte elocvente, și am dispus se fie a-

FOIȘOARA.

Lupta între binele și răul de pe pământ.

Din englezește,

de G. Henția, paroh.

(Fine.)

Această luptă o observăm în toate vremile dela cel dintău fraticid, până în zilele noastre. Omenimea luptă sub sânge și lacrimi după perfecțiune și fericire statornică și nu le găsește, pentru că ea uită totdeauna ce e mai bun și se reîntoarce la răzăcirile, cari au fost adese-ori pedepsite. Vaetele amenințătoare ale lumii primitive au fost totdeauna neluate în seamă de posteritate și tinerimea desconsideră în mod arrogant învățăturile bazate pe experiență ale bătrâneții. Ceea-ce s'a agonisit prin o muncă cinstită, prin o inimă curată și măreță și prin simplitatea obiceiurilor, — se nimicește prin egoismul laș, prin desfrâu și prin fuga de muncă. Tot ce concordia și iubirea jertfătoare a deaproapelui au putut clădi, au dărâmat discordia și egoismul. Nici un popor nu a fost cândva dușman așa de mare altui popor în lume, ca chiar lui însuși. Tot numai durerea a făcut pe cei ușuratici mai precauți, și lipsa generală — mai pru-

denți și mai curajoși. Cu durerea și cu lipsa însă au sburat și precauțiunea, și prudența.

Și nenorocirea oamenilor e, că ei tind a fi numai prudenți și nu și înțelepți; sau, ceea-ce vrea să zică tot atât, că ei gândesc numai la ceea-ce e bine a face pentru momentul proxim, și nu și la aceea, ce în mod statornic e mai bun. Cel dintău avantaj e pentru ei totdeauna mai mult decât virtutea; și cu toate acestea numai virtutea aduce cel mai sigur avantaj.

Se pregătesc armamente colosale; se inventează arme noi, nouă planuri de războiu, ca și când toate acestea ar contribui ca un popor să fie de nebirui! Nu; prin simțul libertății, în locul căreia dușmanul nu poate aduce decât robie; prin asigurarea drepturilor fiecăruia, fiind că dușmanul amenință toate drepturile; prin siguranța proprietăților, fiind că inimicul zdrobește ori-ce avere; numai prin acestea un popor devine înușfietit pentru patria sa și pentru regele său. Cele mai mari imperii cu armatele lor cele mai puternice au pierit, din motivul, că regii uitaseră, că și popoarele aveau suflete.

Zi de zi vedem aducându-se laude invențiilor, cari servesc la comoditățile vieții; se îmbărbătează la industrie și lățirea comerțului și se privește câștigul bogăției publice de ultima țintă a păcii și a poli-

ticeii, — ca și când bogăția și nu *întrebuințarea* bogăției ar fi lucrul principal pentru bună starea generală! Nu există stat, în care să nu se dea ordini și să nu se iee măsuri pentru îmbunătățirea hăni și a câștigului. Dar numește-mi un stat, în care tot atâtea directive să arete cum omul să-și întrebunțeze câștigul său mai rațional, pentru a servi spre binele comun; numește-mi statul, unde fiecare, ori cel puțin cea mai mare parte dintre proprietarii mari, ar ținea simplitatea moravurilor de lucrul cel mai laudabil, iar viața luxoasă, comoditatea și splendoarea, de ceva rușinos și nedemn; unde fiecare familie, fiecare cetățean, ar fi mândru să întrebunțeze din câștigul său puțin pentru sine, dar cu atât mai mult pentru ajutorarea folosului public, pentru instituțiuni de folos general, spre îmbunătățirea și înfrumusețarea acelor lucruri, la cari toți pot avea parte, și cari sunt spre binele tuturor.

Pretutindeni oamenii statului vreau să vadă poporul ajuns la bună stare materială, pentru-ca să poată trage de pe el dări mai mari; și dări mari le trebuie, pentru ca să-și poată prevedea curțile și funcționarii cu splendoare mai mare. Cel mai slab imitează pe cel mai puternic; se naște o luptă generală de întrecere în risipă și în voluptate. Fiecare lucrează numai pentru sine și viața întregul, devine egoist și nu se interesează de fericirea ființei comune;

decade în sensualități; vânează numai după plăceri. Astfel au pierit cele mai bogate și mai puternice popoare din lume. În lupta dintre rău și bine — *răul a învins!*

În continuu și pretutindeni luptă încă, în zilele noastre, ca în timpurile străbune, adevărul cu răzăcirile, mintea sănătoasă cu prejudițiul, lucrul mai bun cu moștenirea păgubitoare, egoismul cu bunăstarea comună, interesul propriu al celor favorizați cu drepturile majorității, pasiunile cu legile înțelepciunii, păcatul cu virtutea, desconsiderarea religiunii cu frica lui Dumnezeu.

Omenimea a văzut multe războaie mari și sângeroase. Crezi oare, că ele au fost numai caprițiile regilor?... Ele au fost fructele aceluiași lupte, ce a purtat-o răul cu binele deja din primii secolii ai lumii. Imperiul răului și al nedreptății e în totdeauna desbînă în sine, trebuie deci să piară; și numai atunci se va refăcut pacea cu principiile dreptății. Imperiul răului nu poate exista lângă imperiul dreptății, pentru aceea și continuă lupta. Și astăzi încă sunt fermentațiuni; ceartă pentru lucrurile noi și vechi; ceartă pentru drepturi și datorite; ceartă pentru și contra luminării poporului; ceartă pentru și contra libertății țării; ceartă pentru și contra favorizării singuraticelor clase și neamuri; ceartă pentru și contra drepturilor națiunilor, — toate totatătea lupte între binele și răul din omenime, ca și în timpurile de

Nr. 130/1915.

(57) 2—3

Concurs.

Pentru instituirea unui capelan cu drept de succesiune pe lângă parohul neputincios Nicolae Maniu, în parohia de clasa a III-a **Vințul de jos**, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful român”.

Emolumentele sunt jumătate din venitele din comună.

Concurenții să-și aștearnă cererile înscrise conform normelor în vigoare, în termenul deschis, subsemnatului oficiu protopresbiterial și până 8 zile înainte de alegere au a se prezenta poporului în biserică, spre a cânta, respective a celebra și cuvânta.

Sebeș, 26 Martie 1915.

Oficiul protopresbiterial al Sebeșului în conțelegere cu comitetul parohial.

Sergiu Medean
protopresbiter.

Nr. 304/1915 prot.

(56) 2—3

Concurs.

Pentru întregirea postului de învățător la școala confesională ortodoxă română din **Tichindeal**, protopresbiteratul Agnitei, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Ca emolumente se statorcesc:

1. Subvențiune dela Preaveneratul Consistor arhiepiscopar 300 cor.; dela comuna politică 323 cor.; 5% din arunc 97 cor. Sumele acestea se solvesc în rate lunare anticipative.

2. Folosință a două luni în preț de 160 cor. În total 880 cor. Restul se va cere dela stat pe-baza documentelor celui ales.

3. Locuință în natură în edificiul școalei.

4. 1/4 jug. grădină.

Dela învățătorul ce se va alege se cere, să conducă elevii și să cânte cu ei în Duminică și sărbători în biserică, să nu fi fost tras în cercetare disciplinară, ci să fi avut până acum o purtare morală bună și neeseptio-nabilă atât din partea forurilor bisericești, cât și administrative.

Ceice vor fi în stare să formeze cor, vor fi preferiți.

Doritorii de a ocupa acest post să aștearnă rugăriile ajustate cu documentele necesare la oficiul protopopesc al Agnitei în termenul sus indicat și — întrucât le va fi posibil — să se prezinte în vre-o Duminică ori sărbătoare în biserică spre a cânta și a face cunoștință cu poporul.

Agnita, 4 Aprilie 1915

În înțelegere cu comitetul parohial con-cernent.

Ioachim Muntean
protopop.

În editura Comisiunii administrative a tipografiei arhiepiscopale a apărut:

Mărturisirea ortodoxă**bisericii catolice și apostolice de răsărit**

revăzută la însărcinarea comisiunii, după traducerea arhimandritului Filaret Scriban, de **Dr. Pavel Roșca**, prof. sem., cu binecuvântarea Excelenței Sale a Înaltpreasfințitului Domn Arhiepiscop al Transilvaniei și Metro-polit al Românilor gr. or. din Ungaria și Transilvania **Ioan Meșianu**.

Revizuirea e făcută pe baza textului cel mai autentic al scrierilor simbolice publicate de prof. dela facultatea teologică din Atena I. E. Mesolara, sub titlul: „Τὰ συμβολικὰ βιβλία”. Atena. 1883.

În aceasta ediție, bine îngrijită și din punct de vedere al limbei, pe lângă „Prefața” revăzătorului în care se indică istoricul edării acestei cărți simbolice și izvoarele considerate, se publică și o parte din „Precuvântarea” arhimandritului Filaret Scriban, dimpreună cu biografia mitropolitului Petru Movila, precum și aprobările patriarhale referitoare la aceasta carte simbolică.

Se află în deposit spre vânzare la **Librăria arhiepiscopală** și se vinde broșată, cu prețul de **2 cor. 50 fil.**

Revânzătorilor li se dă rabat **20%**.

A apărut

În editura Comisiunii administrative a tipografiei arhiepiscopale

Rânduiala Liturgiei**Carte de rugăciune**

pentru tinerimea gr.-or. ort. română

În care se cuprind: Rânduiala liturgiei; rugăciune de dimineață; rugăciunea sfintei Treimi; rugăciune către Dumnezeu Fiul; psalmul 50 „Miluște mă Dumnezeule” etc.; Simbolul credinței; tropare de cerere; rugăciunea sfântului Efrem; rugăciunile mesei; rugăciune de toate zilele către Născătoarea de Dumnezeu; rugăciune către sfântul Nicolae; rugăciune înainte de mărturisire; rugăciunile înainte de împărtășirea cu s. cuminicătură ale marelui Vasile și Ioan gură de aur; rugăciuni după împărtășirea cu s. cuminicătură; rugăciunile de seară și rugăciunea cinstitei cruci.

Se află în deposit spre vânzare la **Librăria arhiepiscopală**, și se vinde legată frumos, în coloare roșie, cu **40 fileri**.

Format plăcut, mic, pentru a se putea purta și în buzunar.

Revânzătorilor li se dă rabat **20%**.

„ALBINA”,

institut de credit și economii, societate pe acții în Sibiiu.

CONVOCARE.

Domnii acționari ai Institutului de credit și de economii „ALBINA”, sunt invitați prin aceasta în virtutea §-lui 20 din statutele societății la

a XLII-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Sibiiu, **Sâmbătă în 15 Maiu 1915 st. n., la orele 10 a. m.,** în sala festivă a Muzeului „Asociațiunii” cu următoarea

Ordine de zi:

1. *Bilanțul anului de gestiune 1914 și raportul comitetului de supraveghiere.*
2. *Distribuirea profitului net realizat conform bilanțului.*
3. *Distribuirea sumei destinate pentru scopuri culturale și de binefacere.*
4. *Fixarea prețului marcelor de prezență pentru anul curent.*
5. *Alegerea a 3 membrii în consiliul de administrațiune cu mandat pe 5 ani, un membru pe 4 ani și unul pe 2 ani.*
6. *Alegerea a 5 membrii în comitetul de supraveghiere pe un nou period de 3 ani.*
7. *Autorizarea direcțiunii pentru a face eventualele schimbări reclamate de tribunal.*

Domnii acționari, cari voesc a participa la adunarea generală, în persoană, sau prin plenipotențiați, în conformitate cu §§-ii 23, 24 și 25 din statutele societății, sunt rugați a-și depune acțiunile și eventual dovezile de plenipotență cel mult până **Mereuri în 12 Maiu a. e. st. n. la 6 ore p. m. la casa centralei noastre în Sibiiu, a filialelor din Brașov, Bozoviei, Elisabetopol, Lugoj, Marosvásárhely și Mediaș, sau a agenților din D. Sănmărtin, Orșova, Sănnicolaul-mare și Șeica-mare.**

Depunerea acțiunilor, respective a plenipotențelor spre scopul indicat se poate face și la institutele: „Ardeleana” în Orăștie; „Agricola” în Sebeșul-săsesc; „Auraria” în Abrud; „Bihoreana” în Oradea-mare; „Boșana” în Boșca-montană; „Doina” în Câmpeni; „Furnica” în Făgăraș; „Lipovana” în Lipova; „Mureșana” în Reghinul-săsesc; „Oraviciana” în Oravița; „Patria” în Blaj; „Sebeșana” în Sebeșul-săsesc; „Silvania” în Șimleu; „Târnavăneana” în Sighișoara; „Timișana” în Timișoara; „Victoria” în Arad și „Cassa de păstrare” în Mereurea și în Săliște, în acest caz însă cel mult până **Sâmbătă în 8 Maiu a. e. st. n. Sibiiu, 20 Aprilie 1915.**

Direcțiunea.

(59) 1—1

Raportul comitetului de supraveghiere.

Onorată adunare generală!

Subsemnatul comitet de supraveghiere examinând conturile „Bilanț” și „Profit și Pierdere” pro 1914 ale institutului de credit și de economii „Albina”, am aflat singuraticile poziții în consonanță numerică cu cărțile principale și extrasele din cărțile auxiliare.

La finea anului am scontrat cassa, efectele și alte valori și le-am aflat în consonanță cu registrele institutului purtate exact.

Redactor responsabil Teodor V. Păcățian.

ACTIVE.

	K	f
Cassa în număr	213,508	44
Monete	347	02
Cambii de bancă	19,259,704	49
Credite camb. cu acop. hip.	9,624,534	13
Impr. hip. în scrisuri fonciare	12,115,085	63
Impr. hipotecare în număr	404,820	59
Credite de cont-curent	4,852,240	71
Credite personale	1,636,997	26
Avansuri pe efecte publice	43,107	50
Casele institutului la Centrală și Filiale, realități dela Brașov și div. realități de vânzare	1,150,274	27
Efecte publice	3,384,717	60
Acțiuni dela diverse bănci	314,800	—
Efectele fond. de garanție al scris. fonciare	531,301	—
Efectele fond. de pensuni al funcț. institut.	349,430	—
Interese transitoare de efecte	61,118	54
Mobiliar amortizat	—	—
Debitori	7,444	61
Interese transitoare restante	124,935	64
	54,074,367	43

DEBIT.

	K	f
Interese:		
pentru depoz. spre fructificare	1,190,166	37
pentru scrisuri fonciare	493,425	72
pentru impr. luate pe efecte	110,621	28
Spese:		
Salare	274,064	09
Bani de cuartir	50,205	—
Imprim., registre, porto, diver.	56,772	44
Marce de prezență	6,260	—
Contribuțiuni:		
directă	96,196	80
10% dela interese de depozit	119,016	64
Profit net	458,200	57
	2,854,928	91

Sibiiu, la 31 Decemvrie 1914.

Cosma m. p., director executiv.

DIRECȚIUNEA:

A. Lebu m. p. **St. Stroia m. p.**
Dr. Bologna m. p.

Bârseanu m. p. **Dr. E. Roșca m. p.** **G. Dima m. p.**
Ioșif Pușcariu m. p. **Dr. Comșa m. p.**

Subsemnatul comitet am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină regulă și în consonanță cu registrele institutului.

Sibiiu, 21 Aprilie 1915.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIARE:

M. Voileanu m. p.

E. Verzariu m. p.

Ioan Henteș m. p.

Referitor la împărțirea profitului net de Cor. 458,200:57 ne alăturăm propunerii direcțiunii și o recomandăm spre primire.
Vă rugăm deci, ca aprobând bilanțul pe 1914, să dați atât direcțiunii, cât și comitetului subscris absolutul pentru gestiunea lor pe anul 1914.

Sibiiu, 21 Aprilie 1915.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIARE:

Mateiu Voileanu m. p., prezid.

Emil Verzariu m. p.

Ioan Henteș m. p.

Editura și tiparul tipografiei arhiepiscopale.